

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 33/2011-41

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 25. mája 2011 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Jána Lubyho v konaní o sťažnosti obchodnej spoločnosti H., a. s., K., zastúpenej advokátkou JUDr. V. B., K., ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Košiciach č. k. 2 Cob 108/2009-655 z 29. marca 2010, za účasti Krajského súdu v Košiciach, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo obchodnej spoločnosti H., a. s., podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Košiciach č. k. 2 Cob 108/2009-655 z 29. marca 2010 porušené boli.

2. Rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 2 Cob 108/2009-655 z 29. marca 2010 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

3. Krajský súd v Košiciach je povinný uhradiť obchodnej spoločnosti H., a. s., trovy konania v sume 254,88 € (slovom dvestopäťdesiatštyri eur a osemdesiatosem centov) na účet advokátky JUDr. V. B., K., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. apríla 2010 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti H., a. s., K. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátkou JUDr. V. B., K., vo veci namietaného porušenia jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) č. k. 2 Cob 108/2009-655 z 29. marca 2010.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že *«sťažovateľ bol ako žalobca účastníkom konania vedeného pred Okresným súdom Košice I. (správne má byť „Okresným súdom Košice II“, pozn.)... pod sp. zn. 31 Cb 87/2002 (začatého 14. 2. 2002), v ktorom sa domáhal proti pôvodne šiestim žalovaným a to 1. T., s. r. o. (ďalej len „žalovaný v 1. rade“), 2. S., s. r. o., 3. M., a. s., 4. T. s. r. o. K., 5. E., s. r. o., 6. C., spoločnosť s ručením obmedzeným, K. (ďalej len „žalovaní v 2. - 6. rade) zaplatenia sumy 169.999,79 € (5.121.413,70 Sk) s prísl.»*

Sťažovateľka v sťažnosti najmä uvádza:

„Táto pohľadávka v časti 416.036,90 Sk vznikla na základe zmluvy o dielo uzatvorenej medzi sťažovateľom a žalovaným v 1. rade (neuhradený zostatok 416.036,90 Sk z fa. č. 20010104 z 12. 2. 2001 splatnej 28. 2. 2001 vystavenej sťažovateľom na sumu 678.542, Sk), podľa ktorej sťažovateľ vykonával pre žalovaného v 1. rade zimnú údržbu

komunikácii a žalovaný v 1. rade sa mu za to zaviazal zaplatiť odplatu v dojednanej výške. V konaní nebolo sporné, že táto pohľadávka sťažovateľa sa stala splatnou dňa 28. 2. 2001 a ani to, že sťažovateľ vyzval žalovaného v 1. rade na jej zaplatenie výzvou zo dňa 20. 3. 2001 (doručená dlžníkovi dňa 22. 3. 2001).

Zostávajúcu časť pohľadávky nadobudol sťažovateľ ako postupník jej postúpením od postupcu E., s. r. o. (neuhradený zostatok 2.905.376,80 Sk z fa. č. 0006300824 zo dňa 1. 7. 2000 splatnej 16. 7. 2000 vystavenej postupcom na sumu 3.250.914,50 Sk a neuhradený zostatok 1.800.000,- Sk z fa. č. 0102280233 z 1. 3. 2001 splatnej 16. 3. 2001 vystavenej postupcom na sumu 2.568.265,90 Sk). Išlo o pohľadávku zo zmluvy o dielo uzatvorenú medzi E., s. r. o. a žalovaným v 1. rade, ktorou sa zaviazal E., s. r. o. vykonávať pre žalovaného v 1. rade likvidáciu komunálneho odpadu v spaľovni odpadov a žalovaný v 1. rade sa mu za to zaviazal zaplatiť odplatu v dojednanej výške. V konaní nebolo sporné, že prvá z týchto pohľadávok (2.905.376,80 Sk) sa stala splatnou dňa 16. 7. 2000, postúpená bola sťažovateľovi zmluvou zo dňa 19. 7. 2000, postúpenie bolo oznámené postupcom žalovanému v 1. rade (dlžníkovi) prípisom doručeným dlžníkovi dňa 31. 7. 2000 a ani to, že sťažovateľ vyzval dlžníka na plnenie výzvami zo dňa 8. 2. 2001 (doručená 8. 2. 2001), zo dňa 20. 3. 2001 (doručená 22. 3. 2001), zo dňa 9. 7. 2001 (doručená 9. 7. 2001). V konaní nebolo sporné ďalej ani to, že druhá z týchto pohľadávok (1.800.000,- Sk) sa stala splatnou dňa 16. 3. 2001, postúpená bola sťažovateľovi zmluvou zo dňa 16. 3. 2001, postúpenie bolo oznámené postupcom dlžníkovi listom zo dňa 16. 3. 2001 doručeným dlžníkovi dňa 20. 3. 2001 a ani to, že sťažovateľ vyzval dlžníka na plnenie výzvou zo dňa 9. 7. 2001 (doručená 9. 7. 2001). Sporné v konaní nebolo ani to, že E., s. r. o. osobitne oznámil postúpenie pohľadávky na zaplatenie časti žalovanej sumy (2.905.376,80 Sk a 1.800.000,- Sk) v prospech sťažovateľa jednotlivým žalovaným v 2. - 6. rade a vyzval ich na plnenie listami doručenými im 11. 4. 2002.“

Vo vzťahu k žalovaným v 2. až 6. rade sťažovateľka svoju žalobu odôvodnila tým, že „za splnenie tejto pohľadávky žalovaní v 2. - 6. rade zodpovedajú ako ručiteľia podľa § 106 ods. 1 druhá veta ObchZ..., pretože jediným spoločníkom žalovaných v 2. - 6. rade bolo Mesto K.

Ustanovenie § 106 ods. 1 druhá veta ObchZ v tomto znení bolo súčasťou právneho poriadku v období od 1. 2. 1998 do 31. 12. 2001. S účinnosťou od 1. 1. 2002 bolo novelou vykonanou zák. č. 500/2001 Z. z. z obchodného zákonníka vypustené a rovnakou novelou bolo do obchodného zákonníka doplnené prechodné ustanovenie § 768c ods. 1 ObchZ.

Po tom, čo na majetok žalovaného v 1. rade bol uznesením Krajského súdu v Košiciach... č. k. 3 K 137/01-19 z 25. apríla 2002 vyhlásený konkurz, sťažovateľ vzal žalobu voči nemu späť a okresný súd konanie voči žalovanému v 1. rade zastavil.

Predmetom konania tak ostala žaloba sťažovateľa proti žalovaným v 2. - 6. rade.“

V konaní vo veci samej vedenej pod sp. zn. 31 Cb 87/2002 Okresný súd Košice II (ďalej len „okresný súd“) potom, ako jeho dva predchádzajúce rozsudky (z 2. marca 2005 a 25. júla 2007), ktorými zaviazal žalovaných v 2. až 6. rade zaplatiť sťažovateľke sumu 5 121 413,70 Sk s príslušenstvom a trovami konania, krajský súd zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, okresný súd vo veci rozhodol tretíkrát rozsudkom z 13. mája 2009, ktorým žalobu sťažovateľky zamietol a zaviazal ju na úhradu trov konania žalovaným. Súd prvého stupňa odôvodnil zamietnutie žaloby proti žalovaným v 2. až 6. rade tým, že „v zmysle právneho názoru odvolacieho súdu nárok žalobcu z ručenia voči žalovaným v 2. až 6. rade vznikol až 11. 4. 2002, t. j. až za stavu, keď tzv. jednoosobové spoločnosti už zo zákona (podľa § 106 ods. 1 Obchodného zákonníka) neručili za svoje záväzky navzájom. Na základe tejto skutočnosti súd žalobu voči žalovaným v 2. až 6. rade zamietol z dôvodu, že títo za predmetné záväzky žalovaného v 1. rade neručia... Vec teda posúdil okresný súd podľa obchodného zákonníka v znení účinnom od 1. 1. 2002.“

Na základe odvolania sťažovateľky krajský súd rozsudkom č. k. 2 Cob 108/2009-655 z 29. marca 2010 napadnutý rozsudok okresného súdu z 13. mája 2009 potvrdil.

V tejto súvislosti sťažovateľka poukázala na skutkové závery, ku ktorým došiel krajský súd, a to, „... že nárok žalobcu požadovať plnenie od žalovaných ako ručiteľov vznikol až v apríli 2002, kedy bola žalovaným ako ručiteľom doručená výzva na plnenie zabezpečenej pohľadávky a oznámené postúpenie pohľadávky pôvodným veriteľom.

Súd prvého stupňa preto rozhodol správne s poukazom na ust. § 106 Obchodného zákonníka účinné od 1. 1. 2002, keď žalobu zamietol z dôvodu, že žalovaní 2) – 6) za záväzky žalovaného 1) neručia.“

Sťažovateľka v súvislosti s uvedeným poukazovala na skutočnosť, že „krajský súd posúdil vec sťažovateľa podľa § 106 ObchZ v znení po 1. 1. 2002. K tomuto záveru dospel výkladom § 307 ods. 3 ObchZ a § 768c ods. 1 ObchZ. Ustanovenie § 768c ods. 1 ObchZ vyložil tak, že v prípade postúpenia pohľadávky zabezpečenej ručením je pre aplikáciu § 768c ods. 1 ObchZ rozhodujúci nie vznik nároku ako takého (t. j. nároku z ručenia voči ručiteľovi), ale vznik nároku postupníka voči ručiteľovi.“

Podľa názoru sťažovateľky „rozhodnutie krajského súdu založené na aplikácii obchodného zákonníka v znení účinnom od 1. 1. 2002 ako právnej normy, ktorá sa na vec nevzťahovala, je výsledkom svojvoľnej aplikácie a výkladu práva, ktorá nemá oporu v znení právnych predpisov a popiera zmysel a účel aplikovaných právnych noriem a to § 768c ods. 1 ObchZ a § 307 ods. 3 ObchZ do tej miery, že predstavuje porušenie základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Keďže krajský súd aplikoval ust. § 768c ods. 1 ObchZ tak, že považoval za rozhodujúce, kedy vznikol nárok voči ručiteľovi postupníkovi, hoci mal vychádzať z toho, kedy vznikol nárok ako taký (ktorému zodpovedá povinnosť ručiteľa plniť) a navyše svoj záver oprel o názor založený na výklade § 307 ods. 3 ObchZ, ktorý vykladal spôsobom, ktorý nemá oporu v účele tohto ustanovenia, obom týmito ustanoveniam jednotlivo i v ich vzájomnej krajským súdom vytvorenej spojitosti, svojvoľne prisúdil iný obsah a význam, než aký majú, v dôsledku čoho je jeho rozhodnutie svojvoľné a arbitrárne, pretože takýto právny názor krajského súdu je extrémne nesúladný so zmyslom a účelom daných ustanovení a viedol k rozhodnutiu krajského súdu založeného na právnej norme, ktorá sa na vec nevzťahovala.“

Sťažovateľka tvrdí, že krajský súd v napadnutom rozsudku nechal bez povšimnutia tiež ďalšiu závažnú námietku, a to, že „potvrdil rozsudok okresného súdu

č. k. 31 Cb 87/2002-591 z 13. 5. 2009, ktorým bola žaloba zamietnutá, hoci pre správnosť zamietnutia žaloby sťažovateľa pokiaľ ide o prvú z uplatnených pohľadávok (416.036,90 Sk), ktorej bol sťažovateľ prvým veriteľom (nebola mu postúpená), neuviedol žiaden relevantný dôvod, keď celá jeho argumentácia v odôvodnení jeho rozsudku sa viazala iba k následkom postúpenia pohľadávky na ručenie a doručenia oznámenia o jej postúpení ručiteľom, ktoré so zamietnutím žaloby v tejto časti nemalo žiaden súvis. Na to, že časť predmetu konania nebola nikdy postupovaná a je pôvodnou pohľadávkou sťažovateľa, poukázal sťažovateľ i vo svojom odvolaní z 22. 6. 2009.

Kedže krajský súd sa vôbec nezaoberal týmto odvolacím tvrdením sťažovateľa, pričom práve tieto tvrdenia tvorili podstatu odvolania sťažovateľa vo vzťahu k časti rozhodnutia o pohľadávke na zaplatenie 416.036,90 Sk, nijakým spôsobom sa nevyrovnal s odvolaním sťažovateľa smerujúcim proti tejto časti rozsudku okresného súdu. Ak takto krajský súd postupoval, konal a rozhodol spôsobom, ktorý je nezlučiteľný s požiadavkami upravenými v čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj čl. 6 ods. 1 dohovoru.“

Na základe argumentácie uvedenej v sťažnosti sťažovateľka žiada, aby ústavný súd o nej nálezom takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľa H. a. s. na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru na ochranu ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Košiciach č. k. 2 Cob 108/2009-655 z 29. 3. 2010 porušené bolo.

Rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 2 Cob 108/2009-655 z 29. 3. 2010 zrušuje a vec vracia Krajskému súdu v Košiciach na ďalšie konanie.

Sťažovateľovi H. a. s. priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 254,88 EUR, ktorú je Krajský súd v Košiciach povinný vyplatiť na účet jeho advokátky JUDr. V. B., K. do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

Ústavný súd sťažnosť predbežne prerokoval a uznesením č. k. IV. ÚS 33/2011-23 z 9. februára 2011 ju prijal na ďalšie konanie.

Na výzvu ústavného súdu účastníci konania oznámili, že súhlasia s prerokovaním veci bez ústneho pojednávania. Ústavný súd preto využil možnosť podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a upustil od ústneho pojednávania v danej veci, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

Na základe výzvy ústavného súdu sa za krajský súd k sťažnosti vyjadril ešte pred jej predbežným prerokovaním predseda krajského súdu v prípise sp. zn. 1 SprV/889/2010 z 12. októbra 2010, v ktorom okrem iného uviedol:

„Základom sťažnosti je to, že Krajský súd v Košiciach, ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O. s. p.) v odvolacom konaní vedenom na Krajskom súde v Košiciach pod sp. zn. 2Cob/108/2009 posúdil vec podľa Obchodného zákonníka v znení, ktoré sa na vec nevzťahovalo a ďalej to, že odvolací súd sa nedostatočným spôsobom vysporiadal s odvolacími dôvodmi sťažovateľa.

V prejednávanej veci právny vzťah ručenia vznikol za účinnosti právnej úpravy účinnej do 31. 12. 2001, ale práva z ručenia prešli na žalobcu 11. 4. 2002, teda za účinnosti právnej úpravy účinnej od 1. 1. 2002.

Podľa § 768c ods. 1 Obchodného zákonníka, ak ďalej nie je ustanovené inak, ustanoveniami tohto zákona sa spravujú aj právne vzťahy vzniknuté pred 1. januárom 2002, vznik týchto právnych vzťahov ako aj nároky z nich vzniknuté pred 1. januárom 2002 sa však posudzujú podľa doterajších predpisov.

Citované ustanovenie je retroaktívne a stanovuje, že ustanoveniami tohto zákona sa spravujú aj právne vzťahy, ktoré vznikli pred 1. januárom 2002, okrem vzniku právnych vzťahov a nárokov, ktoré vznikli z týchto právnych vzťahov pred 1. januárom 2002.

Nárok žalobcu požadovať plnenie od žalovaných ako ručiteľov vznikol až v apríli 2002, kedy bola žalovaným ako ručiteľom doručená výzva na plnenie zabezpečenej pohľadávky a oznámené postúpenie pohľadávky pôvodným veriteľom.

Súd prvého stupňa preto rozhodol správne s poukazom na ust. § 106 Obchodného zákonníka účinne od 1. 1. 2002, keď žalobu zamietol z dôvodu, že žalovaní 2-6/ za záväzky žalovaného 1/ neručia.

Podľa ustálenej judikatúry Ústavného soudu ČR (nález pléna zo dňa 4. februára uverejnený pod č. 63-1997 Sb.) v prípadoch časového stretu starej a novej právnej normy platí nepravá retroaktivita (nepravá spätná účinnosť). To znamená, že od účinnosti novej právnej normy sa aj právne vzťahy vzniknuté podľa zrušenej normy posudzujú podľa novej právnej normy.

Z uvedených dôvodov odvolací súd nárok žalobcu, ktorý vznikol až v apríli 2002 posúdil podľa novej právnej normy.

Sťažovateľ ďalej namieta to, že odvolací súd sa nevysporiadal so všetkými odvolacími dôvodmi sťažovateľa ako odvolateľa.

Princíp riadneho chodu spravodlivosti v zmysle čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, resp. čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, zaväzuje súdy na odôvodňovanie súdnych rozhodnutí (rozsudkov a uznesení); nemôže sa to však chápať tak, že sa vyžaduje podrobná odpoveď na každý argument.

Rozsah tejto povinnosti sa preto môže merať podľa povahy rozhodnutia a musí byť analyzovaný vo svetle okolností každého prípadu. Napríklad v odvolacom konaní sa tak súd pri potvrdení rozhodnutia súdu prvého stupňa v zásade môže obmedziť na prevzatie odôvodnenia nižšieho súdu.

Pretože v danom prípade odvolací súd potvrdzoval rozsudok súdu prvého stupňa tak, ako to vyplýva z odôvodnenia, odvolací súd sa stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, pričom len na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia v odôvodnení napadnutého rozsudku doplnil dôvody zdôrazňujúce správnosť rozsudku súdu prvého stupňa tak, ako mu to umožňuje ustanovenie § 219 ods. 2 O. s. p.

Sťažovateľ právne závery krajského súdu považuje za arbitrážne a svojvoľné, a preto z ústavného hľadiska je neospravedliteľné a neudržateľné, ktoré majú za následok porušenie základného práva alebo slobody. Podľa sťažovateľa nejde o nesúhlas sťažovateľa s právnym názorom krajského súdu, ale o prípad, keď krajský súd posúdil vec sťažovateľa podľa právnej normy, ktorá sa na ňu z hľadiska intertemporálneho nevzťahovala. Namietal, že krajský súd sa nezaoberal vôbec odvolacím tvrdením sťažovateľa, ktoré tvorí podstatu

odvolania sťažovateľa vo vzťahu k časti rozhodnutia o pohľadávke na zaplatenie 416036,90 Sk a nijakým spôsobom sa nevyrovnal s odvolaním smerujúcim proti tejto časti rozsudku súdu prvého stupňa. Tento postup je nezlučiteľný s požiadavkami v zmysle čl. 46 Ústavy SR a čl. 6 Dohovoru.

Z uvedených skutočností, tvrdených podrobne sťažovateľom vyplýva, že rozhodnutie krajského súdu spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

Keďže nie sú splnené procesné podmienky na prípustnosť dovolania proti rozsudku odvolacieho súdu v zmysle § 238 O. s. p., prichádzal by do úvahy procesný postup s využitím mimoriadneho dovolania v zmysle § 240f ods. 1 písm. c/ O. s. p., ktorý uvádza, že mimoriadnym dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie súdu za podmienok uvedených v § 243e, ak rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (písm. c/ uvedeného ustanovenia O. s. p.).

Z ustanovenia § 243g vyplýva, že mimoriadne dovolanie podáva generálny prokurátor.

Z publikovaného nálezu Ústavného súdu SR II. ÚS 42/2001 je zrejmé, že mimoriadne opravné prostriedky, ktoré navrhovateľ nemôže uplatniť osobne, nie je potrebné vyčerpať pred po daním podnetu na ústavný súd. Mimoriadne dovolanie podané generálnym prokurátorom na návrh navrhovateľa treba považovať za účinný právny prostriedok nápravy tohto základného práva alebo slobody.

Krajský súd preto dáva ústavnému súdu na zváženie pred rozhodnutím zistiť, či nebolo využité mimoriadne dovolanie podaním generálneho prokurátora SR proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu, čo by malo za následok, že je potrebné považovať použité mimoriadne dovolanie za účinný právny prostriedok nápravy tvrdeného poškodeného základného práva alebo slobody.

Podľa nášho názoru odvolací súd posúdil vec podľa právnej normy, ktorá sa na ňu vzťahovala pri použitom výklade, ako to vyplýva z ustálenej judikatúry Ústavného soudu ČR vyššie uvedeného (nález pléna zo dňa 4. 2. uverejnený pod č. 63/1997 Sb.).

Podotýkame, že odvolací súd odôvodnenie svojho potvrdzujúceho rozhodnutia nemusí opakovať podstatnú časť odôvodnenia súdu prvého stupňa, ale je postačujúce, ak sa obmedzí len na konštatovanie, že dôvody napadnutého rozhodnutia sú správne, prípadne doplní ďalšie dôvody na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia, ako to upravuje

ustanovenie § 219 ods. 2 O. s. p. Pri zachovaní tohto postupu, ako to urobil odvolací súd v napadnutom rozhodnutí, nie sú splnené kritéria o konaní súdu, ktorý je nezlučiteľný s požiadavkami v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru.“

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie predseda krajského súdu po predchádzajúcej výzve ústavného súdu oznámil, že zotrváva na svojom predchádzajúcom vyjadrení k sťažnosti z 12. októbra 2010, ktoré už vecne nedoplnil.

Právna zástupkyňa sťažovateľky na základe výzvy ústavného súdu vo vyjadrení z 18. marca 2011 doručenom ústavnému súdu 24. marca 2011 oznámila, že k vyjadreniu predsedu krajského súdu z 12. októbra 2010, ktoré bolo ústavnému súdu doručené 19. októbra 2010, sa už vyjadrila podaním z 15. novembra 2010, v ktorom okrem iného uviedla:

«1. K argumentácii krajského súdu k časovému stretu starej a novej normy sťažovateľ uvádza, že podľa PL. ÚS 25/05 „časový konflikt právnych úprav je spojený v každom prípade so zásahom do princípov rovnosti a dôvery občana v právo. Posudzovanie tohto konfliktu intertemporality by sa malo riadiť hľadiskom proporcionality a malo by viesť k záveru o takom spôsobe legislatívneho riešenia časového stretu právnych úprav, ktoré by nenarušilo princíp právnej istoty, ako ani princíp rovnosti, ale ich primeraným spôsobom vyvažovalo“ (PL. ÚS 25/05). Vychádzajúc z citovaného rozhodnutia, pri časovom konflikte dvoch právnych úprav sa má zvoliť legislatívne riešenie rešpektujúce a vyvažujúce princíp právnej istoty s princípom rovnosti. Bežným legislatívno-technickým nástrojom takéhoto riešenia sú prechodné ustanovenia, ktoré predmetné princípy zohľadňujú a časový konflikt právnych úprav riešia.

V duchu tohto princípu je potrebné vykladať prechodné ustanovenia aj v tomto prípade.

2. Krajský súd nesprávne cituje a nesprávne závery vyvodzuje z nálezu Ústavného súdu SR II. ÚS 42/2001, pretože z neho je práve naopak zrejmé, že podnet na mimoriadne dovolanie nie je účinným prostriedkom nápravy, ktorý musí sťažovateľ vyčerpať pred podaním sťažnosti ÚS SR (Mimoriadne opravné prostriedky, ktoré navrhovateľ nemôže uplatniť osobne, nie je potrebné vyčerpať pred podaním podnetu na Ústavný súd Slovenskej

republiky, keďže ich nemožno považovať za účinné právne prostriedky nápravy, ktoré sú mu priamo dostupné. Ak však navrhovateľ príslušnému orgánu podal podnet na podanie mimoriadneho opravného prostriedku a tento orgán mimoriadny opravný prostriedok skutočne podal, Ústavný súd Slovenskej republiky pri predbežnom prerokovaní takéhoto podnetu skúma, či tento prostriedok možno považovať za účinný právny prostriedok nápravy toho základného práva alebo slobody, s namietaným porušením ktorých sa navrhovateľ obrátil na Ústavný súd Slovenskej republiky)

Vo veci sťažovateľa mimoriadne dovolanie podané nebolo.

3. Sťažovateľ poukazuje ďalej tiež na to, že vyjadrenie k ústavnej sťažnosti nemôže nahrádzať alebo zhojiť nedostatok odôvodnenia rozhodnutia všeobecného súdu. Sťažovateľ sa až z vyjadrenia krajského súdu k ústavnej sťažnosti zo dňa 12. 10. 2010 dozvedá, čo krajský súd viedlo k rozhodnutiu. Z rozhodnutia krajského súdu č. k. 2 Cob 108/2009-655 z 29. 03. 2010 sa totiž sťažovateľ nedozvedel, z akého dôvodu krajský súd považoval ním realizovaný výklad dotknutých ustanovení za jediný správny a jedine ústavne konformný, nakoľko takéto zdôvodnenie toto rozhodnutie neobsahovalo.

To však nič nemení na tom, že sťažovateľ je presvedčený, že aj táto argumentáciu krajského súdu je ústavne nekonformná.

4. Na základe vyššie uvedeného sťažovateľ ústavný súd žiada, aby rozhodol o prijatí jeho ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie.»

II.

Všeobecné východiská rozhodovania ústavného súdu

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných

súdov je ústavou založená primárne („ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01). Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo alebo samotným rozhodnutím, došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, m. m. I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00).

Základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy zaručuje, že každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí aj ochrana, ktorá sa účastníkovi konania poskytuje v odvolacom konaní, t. j. v konaní, v ktorom sa podaním riadneho opravného prostriedku domáha ochrany svojich práv pred odvolacím súdom z dôvodov, ktorých uplatnenie umožňuje procesné právo. Ak účastník konania splní predpoklady ustanovené zákonom pre poskytnutie ochrany v odvolacom konaní, všeobecný súd mu túto ochranu musí poskytnúť v rozsahu, v akom sa preukáže existencia dôvodov na poskytnutie súdnej ochrany v takom konaní. Poskytnutie takejto právnej ochrany však prirodzene nemožno považovať za právo na úspech v odvolacom konaní (m. m. II. ÚS 4/94), ak každé

také rozhodnutie odvolacieho súdu odpovedá na obsah odvolania ústavne konformným spôsobom a v rozsahu upravenom zákonom (čl. 46 ods. 4 ústavy).

Ústavný príkaz konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon, vyjadrený v čl. 2 ods. 2 ústavy zaväzuje všetky orgány verejnej moci vrátane odvolacích súdov. Tento ústavný príkaz zaväzuje orgány verejnej moci pri ich akejkolvek činnosti a zvlášť vtedy, ak výkonom svojich kompetencií poskytujú ochranu základným právam a slobodám fyzických osôb a právnických osôb rešpektujúc pritom princípy právneho štátu (čl. 1 ods. 1 prvá veta ústavy).

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (napríklad IV. ÚS 77/02) do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá má základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal výklad dotknutej právnej normy, ktorý je v súlade s ústavou, čo je základným predpokladom pre ústavne konformnú aplikáciu tejto právnej normy na zistený skutkový stav veci.

Ústavnosť konaní pred orgánom verejnej moci predpokladá aj to, že orgán verejnej moci, pred ktorým sa takéto konania uskutočňujú, koná zásadne nestranne, nezávisle a s využitím všetkých zákonom ustanovených prostriedkov na dosiahnutie účelu predmetného konania. Ústavný súd v tomto smere osobitne pripomína objektivitu postupu príslušného orgánu verejnej moci (m. m. II. ÚS 9/00, II. ÚS 143/02). Len objektívnym postupom sa v rozhodovacom procese vylučuje svojvôľa, ktorej nebezpečenstvo spočíva v potenciálnom uplatnení ničím (objektívne) nepodloženej úvahy orgánu verejnej moci bez akýchkoľvek objektívnych limitov, ktoré sú v podmienkach právneho štátu okrem iného garantované zákonnými spôsobmi zisťovania skutkového základu pre rozhodnutie.

Objektívny postup orgánu verejnej moci sa musí prejavíť nielen vo využití všetkých dostupných, a pritom legálnych zdrojov zisťovania skutkového základu na rozhodnutie, ale

aj v tom, že takéto rozhodnutie obsahuje (musí obsahovať) aj odôvodnenie, ktoré preukázateľne vychádza z týchto objektívnych postupov a ich uplatnenia v súlade s procesnými predpismi.

Uvedené východiská bol povinný dodržiavať v konaní a pri rozhodovaní v napadnutej veci aj krajský súd, a preto bolo úlohou ústavného súdu posúdiť, či ich skutočne rešpektoval, a to minimálne v takej miere, ktorá je z ústavného hľadiska akceptovateľná a udržateľná.

III.

Predmetom sťažnosti sťažovateľky je namietané porušenie jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu č. k. 2 Cob 108/2009-655 z 29. marca 2010.

Ústavný súd z obsahu sťažnosti sťažovateľky a k nej pripojených listinných dôkazov zistil, že sťažovateľka si v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 31 Cb 87/2002 uplatňovala proti pôvodne šiestim žalovaným [T., spoločnosť s ručením obmedzením (ďalej aj „dlžník“), a piatim ručiteľom (ďalej len „žalovaní v 2. až 6. rade“)] jednak vlastnú pohľadávku z titulu neuhradenia nezaplatenej časti ceny diela v sume 416 036,90 Sk za zimnú údržbu mestských komunikácií v meste K. za január 2001 (vyúčtovanú faktúrou č. 20010104) a tiež pohľadávku získanú jej postúpením od obchodnej spoločnosti E., s. r. o. (ďalej len „postupca“), za prevzatie a zneškodnenie odpadu v júni 2000 v sume 2 905 376,80 Sk a za prevzatie a zneškodnenie odpadu vo februári 2001 v sume 1 800 000 Sk. Postúpené pohľadávky vznikli na základe zmlúv uzavretých medzi postupcom a dlžníkom.

Po zastavení konania proti dlžníkovi (žalovanému v 1. rade) na základe späťvzatia návrhu sťažovateľkou z dôvodu vyhlásenia konkurzu na jeho majetok predmetom konania vedeného okresným súdom ostal nárok sťažovateľky proti ručiteľom (žalovaným v 2. až 6. rade), ktorého uplatnenie odôvodňovala ručením podľa § 106 ods. 1 Obchodného

zákonníka účinného do 31. decembra 2001 v spojení s § 768c ods. 1 Obchodného zákonníka, pretože jediným spoločníkom žalovaných v 2. až 6. rade bolo Mesto K.

V konaní nebola sporná ani spochybnená skutočnosť, že sťažovateľka je veriteľom uplatňovaných pohľadávok. V prerokovávanom prípade bolo taktiež preukázané, že peňažné záväzky na úhradu ceny diela vznikli 17. júla 2000, 1. marca 2001, 17. marca 2001, t. j. okamihom ich splatnosti.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka vyzvala dlžníka na zaplatenie svojej pohľadávky v sume 416 036,90 Sk listom z 20. marca 2001 (doručený dlžníkovi 22. marca 2001), na zaplatenie svojej pohľadávky v sume 2 905 376,80 Sk listom z 8. februára 2001 (doručený dlžníkovi 8. februára 2001), na zaplatenie svojej pohľadávky v sume 1 800 000 Sk listom z 9. júla 2001 (doručený dlžníkovi 9. júla 2001).

Postupca oznámil žalovaným v 2. až 6. rade postúpenie predmetných pohľadávok sťažovateľke svojimi listami z 10. apríla 2002, ktoré si žalovaní prevzali 11. apríla 2002.

Podstatou argumentácie žalovaných v predmetnom konaní bolo ich tvrdenie, že im nevznikol ručiteľský záväzok, pretože upovedomenie od postupcu im bolo doručené v čase, keď už právny poriadok nepoznal ručenie podľa § 106 Obchodného zákonníka.

Po dvoch vyhovujúcich rozsudkoch (z 2. marca 2005 a 25. júla 2007 v znení opravného uznesenia z 12. októbra 2007) okresný súd viazaný právnym názorom odvolacieho krajského súdu v poradí tretím rozsudkom z 13. mája 2009 žalobu sťažovateľky zamietol a zaviazal ju na úhradu trov konania žalovaným.

Okresný súd v odôvodnení tohto rozsudku dospel k právnemu záveru, že *«nárok žalobcu z ručenia voči žalovaným v 2. až 6. rade vznikol až 11. 4. 2002, t. j. až za stavu, keď tzv. „jednoosobové“ spoločnosti už zo zákona (podľa § 106 ods. 1 Obchodného zákonníka) neručili za svoje záväzky navzájom. Na základe tejto skutočnosti súd žalobu voči*

žalovaným v 2. až 6. rade zamietol z dôvodu, že títo za predmetné záväzky žalovaného v 1. rade neručia.».

Na základe odvolania sťažovateľky krajský súd rozsudkom č. k. 2 Cob 108/2009-655 z 29. marca 2010 rozhodol tak, že napadnutý rozsudok okresného súdu sp. zn. 31 Cb 87/2002 z 13. mája 2009 potvrdil ako vecne správny. V odôvodnení rozhodnutia odvolací súd okrem iného uviedol:

„Súd prvého stupňa správne zistil skutkový stav veci, vec správne právne posúdil a vo veci správne rozhodol.

Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia a považuje za potrebné uviesť tieto skutočnosti. Žalobca sa domáhal zaplataenia uplatnenej sumy, ktorú nadobudol zmluvou o postúpení pohľadávky od spoločnosti E., spol. s r. o. K., voči žalovaným na základe ručenia podľa § 106 ods. 1 Obchodného zákonníka platného pred novelou č. 500/2001 Z. z. (do 31. 12. 2001).

Podľa § 106 ods. 1 druhá veta Obchodného zákonníka (účinného od 1. 2. 1998 do 31. 12. 2001), ak tá istá osoba alebo tie isté osoby sú jedinými spoločníkmi vo viacerých spoločnostiach, za záväzky ktorejkoľvek z ich spoločností ručia svojím majetkom aj ich ostatné spoločnosti.

Podľa § 312 Obchodného zákonníka, ustanovenia § 305 až 311 platia primerane aj pre ručenie, ktoré vzniklo zo zákona.

Veriteľ je oprávnený domáhať sa splnenia záväzku od ručiteľa len v prípade, že dlžník nesplnil svoj záväzok v primeranej lehote po tom, čo ho na to veriteľ písomne vyzval (§ 306 ods. 1 Obchodného zákonníka).

Inštitút ručenia má subsidiárnu povahu, veriteľ sa musí domáhať splnenia záväzku najprv od dlžníka a od ručiteľa ho môže požadovať až následne.

Podľa § 307 ods. 3 Obchodného zákonníka, pri postúpení zabezpečenej pohľadávky prechádzajú práva z ručenia na postupníka v čase, keď postúpenie oznámil ručiteľovi postupca alebo preukázal postupník.

Veriteľ môže svoju pohľadávku písomnou zmluvou postúpiť na tretiu osobu, bez súhlasu dlžníka a vzhľadom na akcesorickú povahu ručenia prechádza toto zabezpečenie na postupníka. Oproti úprave v Občianskom zákonníku, práva z ručenia na postupníka

prechádzajú až momentom, keď túto skutočnosť oznámi pôvodný veriteľ alebo preukáže postupník. Dovtedy je postúpenie pohľadávky voči ručiteľovi neúčinné, bez právnych následkov.

Postúpenie uplatnenej pohľadávky oznámil pôvodný veriteľ žalovaným listom zo dňa 10. 4. 2002, ktorý im bol doručený 11. 4. 2002.

V prejednávanom prípade právny vzťah ručenia vznikol za účinnosti právnej úpravy účinnej do 31. 12. 2001 ale práva z ručenia prešli na žalobcu 11. 4. 2002, teda za účinnosti právnej úpravy účinnej od 1. 1. 2002.

Podľa § 768c ods. 1 Obchodného zákonníka, ak nie je ustanovené inak, ustanovenia tohto zákona sa spravujú aj právne vzťahy vzniknuté pred 1. januárom 2002; vznik týchto právnych vzťahov, ako aj nároky z nich vzniknuté pred 1. januárom 2002 sa však posudzujú podľa doterajších predpisov.

Citované ustanovenie je retroaktívne a stanovuje, že ustanoveniami tohto zákona sa spravujú aj právne vzťahy, ktoré vznikli pred 1. januárom 2002, okrem vzniku právnych vzťahov a nárokov, ktoré vznikli z týchto právnych vzťahov pred 1. januárom 2002.

Nárok žalobcu požadovať plnenie od žalovaných ako ručiteľov vznikol až v apríli 2002, kedy bola žalovaným ako ručiteľom doručená výzva na plnenie zabezpečenej pohľadávky a oznámené postúpenie pohľadávky pôvodným veriteľom.

Súd prvého stupňa preto rozhodol správne s poukazom na ust. § 106 Obchodného zákonníka účinné od 1. 1. 2002, keď žalobu zamietol z dôvodu, že žalovaní 2/ - 6/ za záväzky žalovaného 1/ neručia.“

Zo sťažnosti vyplýva, že základom argumentácie sťažovateľky o porušení jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je tvrdenie, že krajský súd ako odvolací súd sa v napadnutom rozsudku nevysporiadal ústavne akceptovateľným spôsobom s jej dvoma podstatnými námietkami, resp. ich ignoroval. Podľa sťažovateľky spočívajú kľúčové pochybenia krajského súdu najmä v tom, že:

a) Krajský súd ignoroval a žiadnym spôsobom v rozsudku neodôvodnil podstatnú námietku sťažovateľky, podľa ktorej celá jeho argumentácia v odôvodnení jeho rozsudku sa viazala iba k následkom postúpenia pohľadávky na ručenie a doručenia oznámenia o jej postúpení ručiteľom, hoci pre správnosť zamietnutia jej žaloby, pokiaľ ide o prvú

z uplatnených pohľadávok v sume 416 036,90 Sk, ktorej bola prvým veriteľom (nebola jej postúpená), neuviedol žiaden relevantný dôvod. Na skutočnosť, že časť predmetu konania nebola nikdy postupovaná a je pôvodnou pohľadávkou sťažovateľky, poukazovala i vo svojom odvolaní z 22. júna 2009.

b) Krajský súd nesprávne právne posúdil nárok sťažovateľky na plnenie voči ručiteľom, keď vykladá pojem nárok podľa § 768c ods. 1 Obchodného zákonníka nie ako nárok (ako taký) voči ručiteľovi, ale ako nárok postupníka voči ručiteľovi požadovať plnenie od ručiteľa. Aplikáciou a svojvoľným výkladom § 307 ods. 3 Obchodného zákonníka krajský súd dospel k záveru, že podľa tohto ustanovenia pri postúpení zabezpečenej pohľadávky vzniká postupníkovi nárok požadovať plnenie od ručiteľov v momente, keď postúpenie oznámil ručiteľovi postupca. Pritom podľa názoru sťažovateľky § 307 ods. 3 Obchodného zákonníka nehovorí o vzniku nároku postupníka z ručenia, ale o prechode práva z ručenia na postupníka.

V posudzovanej veci odvolací súd potvrdil ako vecne správny právny záver prvostupňového súdu, že celý nárok sťažovateľky voči žalovaným v 2. až 6. rade z titulu zákonného ručiteľského záväzku zabezpečujúceho pohľadávku sťažovateľky je podľa § 106 Obchodného zákonníka (v znení po 1. januári 2002) nedôvodný. Krajský súd sa s argumentáciou sťažovateľky vysporiadal tak, že jej nepriznal súdnu ochranu. Vecnú argumentáciu sťažovateľky i samotný jej nárok posúdil iba na základe interpretácie § 307 ods. 3 a § 768c ods. 1 Obchodného zákonníka na vznik nároku veriteľa na plnenie voči ručiteľovi.

Podstata prvej námietky sťažovateľky spočíva v tom, že krajský súd sa v súvislosti s určením momentu vzniku nároku sťažovateľky na plnenie voči ručiteľom vôbec nezaoberal (nerozlišoval), či ide o pohľadávku, ktorej veriteľom bola od počiatku sťažovateľka, alebo pohľadávku, ktorú nadobudla postúpením. Táto skutočnosť vyplýva z odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu, podľa ktorého „... žalobca sa domáhal zaplatenia uplatnenej sumy, ktorú nadobudol zmluvou o postúpení pohľadávky od spoločnosti E. spol. s r. o. ...“.

Na tomto základe sa možno len stotožniť s argumentáciou sťažovateľky, že krajský súd vznik jej nároku požadovať celé plnenie od žalovaných ako ručiteľov viazal na oznámenie postúpenia pohľadávky pôvodným veriteľom ručiteľom, teda už za právnej úpravy účinnej od 1. januára 2002 vylučujúcej zákonné ručenie obchodných spoločností, hoci nesporne časť uplatňovaného nároku v sume 416 036,90 Sk bola jej pôvodnou pohľadávkou (nebola jej postúpená). Krajský súd na uvedené a listinnými dôkazmi preukázané sťažovateľkine tvrdenia (že časť predmetu konania nebola nikdy postupovaná a je pôvodnou pohľadávkou sťažovateľky) bez relevantného dôvodu neprihliadol.

Podľa § 157 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) v odôvodnení rozsudku uvedie súd podstatný obsah prednesov, stručne a jasne vyloží, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal i ďalšie dôkazy a posúdi zistený skutkový stav podľa príslušných ustanovení, ktoré použil.

Toto zákonné ustanovenie je z hľadiska práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ktorému vecne zodpovedá aj právo na spravodlivé súdne konanie garantované čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorého porušenie sťažovateľka tiež namieta, potrebné vykladať a uplatňovať aj s ohľadom na príslušnú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva [ďalej len „ESLP“ (pozri napr. rozsudok ESLP vo veci Garcia Ruiz v. Španielsko z 21. januára 1999, § 26)] tak, že v rozhodnutí súdu musia byť uvedené dostatočné dôvody, na základe ktorých je založené. Rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia a musí sa posúdiť vo svetle okolností každej veci. Judikatúra ESLP teda nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (pozri napr. rozsudky ESLP vo veciach Georgidias c. Grécko z 29. mája 1997 a Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998). Z práva na spravodlivú súdnu ochranu vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (rozsudok ESLP vo veci Kraska c. Švajčiarsko z 29. apríla 1993).

V okolnostiach posudzovanej veci treba námietku sťažovateľky o tom, že vo vzťahu k pohľadávke v sume 416 036,90 Sk bola prvým veriteľom (nebola jej postúpená), považovať za argument, ktorý je pre rozhodovanie súdu v príslušnej časti posudzovanej veci rozhodujúci, t. j. taký, ku ktorému bolo nevyhnutné formulovať v odôvodnení namietaného rozhodnutia špecifickú (konkrétnu) odpoveď. Za okolností, keď krajský súd na túto námietku sťažovateľky v odôvodnení namietaného rozsudku vôbec nereagoval, nemožno jeho rozhodnutie vo vzťahu k tejto námietke považovať za ústavne konformné. V danom prípade bolo podľa názoru ústavného súdu nevyhnutné, aby sa odvolací súd s touto podstatnou námietkou sťažovateľky v odôvodnení napadnutého rozsudku primeraným spôsobom zaoberal a ústavne akceptovateľným spôsobom aj vysporiadal. Ak tak krajský súd neurobil, treba považovať namietaný rozsudok v tejto časti za zjavne neodôvodnený, a teda z ústavného hľadiska za neakceptovateľný a neudržateľný, čo zakladá dôvod na vyslovenie porušenia základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jej práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Pre účely posúdenia druhej sťažnostnej námietky sťažovateľky sa ústavný súd musel zaoberať ústavnou konformitou interpretácie relevantných ustanovení Obchodného zákonníka krajským súdom ako súdom odvolacím.

Podľa § 106 ods. 1 druhej vety Obchodného zákonníka (úprava účinná do 31. decembra 2001) ak tá istá osoba alebo tie isté osoby sú jedinými spoločníkmi vo viacerých spoločnostiach, za záväzky ktorejkoľvek z ich spoločností ručia svojím majetkom aj ich ostatné spoločnosti.

Podľa § 768c ods. 1 Obchodného zákonníka ak nie je ustanovené inak, ustanoveniami tohto zákona sa spravujú aj právne vzťahy vzniknuté pred 1. januárom 2002; vznik týchto právnych vzťahov, ako aj nároky z nich vzniknuté pred 1. januárom 2002 sa však posudzujú podľa doterajších predpisov.

Intertemporálne ustanovenie ustanovuje, že právne vzťahy vzniknuté pred 1. januárom 2002 sa riadia podľa doterajších predpisov (t. j. platných a účinných do 31. decembra 2001).

Žalovaní v 2. až 6. rade ako právnické osoby – obchodné spoločnosti (spoločnosti s ručením obmedzeným) boli zriadené jediným spoločníkom – Mestom K., a to od ich založenia až do času vzniku žalovaných pohľadávok, preto takto založené spoločnosti ex lege ručia navzájom za svoje záväzky.

Základnými podmienkami tohto zákonného ručenia (ručenia, ktoré vzniklo zo zákona) je existencia (vznik) záväzku a existencia tzv. „jednoosobových“ spoločností s ručením obmedzeným, z ktorých u jednej z nich došlo ku vzniku záväzku. Z toho možno logicky vyvodiť, že uvedené podmienky musia nastať za účinnosti právnej úpravy upravujúcej toto ručenie (§ 106 ods. 1 druhá veta Obchodného zákonníka).

V posudzovanom prípade ani krajský súd nemal pochybnosti o tom, že právny vzťah zákonného ručenia vznikol pred 31. decembrom 2001 („V prejednávacom prípade právny vzťah ručenia vznikol za účinnosti právnej úpravy účinnej do 31. decembra 2001“).

Podľa § 312 Obchodného zákonníka na ručenie, ktoré vzniklo zo zákona, platia primerane aj ustanovenia zákona o ručení uvedené v § 305 až § 311 Obchodného zákonníka.

Pre vznik zákonného ručenia je rozhodujúca existencia platného záväzku, ktorý sa ručením zabezpečuje. Z odôvodnenia prvostupňového rozhodnutia, ktoré krajský súd nespochybnil, vyplýva, že v danom prípade peňažné záväzky na úhradu ceny diela vznikli 17. júla 2000, 1. marca 2001, 17. marca 2001 okamihom ich splatnosti, keď súčasne vznikla povinnosť dlžníka plniť a zároveň právo veriteľa na prijatie plnenia.

Podľa § 306 ods. 1 Obchodného zákonníka veriteľ je oprávnený domáhať sa splnenia záväzku od ručiteľa len v prípade, že dlžník nesplnil svoj splatný záväzok v primeranej dobe

po tom, čo ho na to veriteľ písomne vyzval, pričom toto vyzvanie nie je potrebné, ak ho veriteľ nemôže uskutočniť alebo ak je nepochybné, že dlžník svoj záväzok nesplní, najmä pri vyhlásení konkurzu.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka vyzvala dlžníka na zaplatenie svojej pohľadávky v sume 416 036,90 Sk listom z 20. marca 2001 (doručený dlžníkovi 22. marca 2001), na zaplatenie svojej pohľadávky v sume 2 905 376,80 Sk listom z 8. februára 2001 (doručený dlžníkovi 8. februára 2001) a na zaplatenie svojej pohľadávky v sume 1 800 000 Sk listom z 9. júla 2001 (doručený dlžníkovi 9. júla 2001).

Podľa § 307 ods. 3 Obchodného zákonníka pri postúpení zabezpečenej pohľadávky prechádzajú práva z ručenia na postupníka v čase, keď postúpenie oznámil ručiteľovi postupca alebo preukázal postupník.

Postupca oznámil žalovaným v 2. až 6. rade postúpenie predmetných pohľadávok sťažovateľke svojimi listami z 10. apríla 2002, ktoré si žalovaní prevzali 11. apríla 2002.

V prípade, že dôjde k postúpeniu pohľadávky zabezpečenej ručením, nový veriteľ vstupuje do právneho postavenia pôvodného veriteľa a táto zmena nemá žiadny dopad na právny režim zabezpečovacích záväzkov (práv a povinností). Záväzok ručiteľa sa mení len v osobe veriteľa, teda v osobe, ktorej pohľadávku ručiteľ ručením zabezpečuje. Obsah záväzku sa nemení (pozri rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Obdo V 30/2006).

S postúpenou pohľadávkou prechádza nielen jej príslušenstvo, ale aj všetky práva s ňou spojené vrátane práv vyplývajúcich zo zabezpečenia záväzkov, teda aj ručenie. Ručiteľský záväzok sa viaže na pohľadávku a vo vzťahu k veriteľovi sa prejavuje ako právo veriteľa na zabezpečenie pohľadávky (pozri rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Obdo V 30/2006).

Z dosiaľ uvedeného možno podľa názoru ústavného súdu vyvodit' (aj) záver, že zmenou právnej úpravy § 106 Obchodného zákonníka zákonom č. 500/2001 Z. z., ktorá nadobudla účinnosť od 1. januára 2002, nedošlo k zániku už vzniknutých subjektívnych ručiteľských práv a povinností. Ručenie zaniká iba zánikom záväzku, ktorý ručenie zabezpečuje (§ 311 ods. 1 Obchodného zákonníka).

V posudzovanom prípade krajský súd ako odvolací súd vyslovil v súvislosti s nárokom sťažovateľky požadovať plnenie od žalovaných ako ručiteľov (iný) právny záver, podľa ktorého je pre jeho vznik rozhodujúce doručenie výzvy na plnenie zabezpečenej pohľadávky a oznámenie postúpenia pohľadávky pôvodným veriteľom žalovaným ako ručiteľom (11. apríl 2002), z čoho s poukazom na § 106 Obchodného zákonníka účinného od 1. januára 2002 vyvodil, že žalovaní v 2. až 6. rade za záväzky dlžníka neručia.

Tento právny záver formuloval krajský súd v namietanom rozsudku bez primeraného odôvodnenia [krajský súd až vo vyjadrení z 12. októbra 2010 na základe výzvy ústavného súdu odôvodňuje svoj postup a rozhodnutie z 29. marca 2010, pričom svoj názor opiera aj o ustálenú judikatúru Ústavného súdu Českej republiky (nález pléna zo 4. februára uverejnený pod č. 63/1997 Sb.), pozn.], čo ústavný súd považuje za prejav formalistického prístupu k interpretácii relevantných právnych noriem, ktorý má vo svojich dôsledkoch prvky arbitrárnosti, resp. ide o právny záver, ktorý možno považovať z ústavného hľadiska za zjavne neodôvodnený.

Z hľadiska materiálneho chápania ochrany ústavnosti, ktoré ústavný súd preferuje vo svojej rozhodovacej činnosti (IV. ÚS 1/07, IV. ÚS 75/08, I. ÚS 57/07, I. ÚS 82/07, IV. ÚS 182/07 atď.), bolo v danom prípade potrebné, aby krajský súd presvedčivým spôsobom odôvodnil svoj právny záver, a naopak, aby ústavne akceptovateľným spôsobom vyvrátil v danom prípade tiež do úvahy prichádzajúci spôsob interpretácie relevantných právnych noriem, podľa ktorej zmenou právnej úpravy § 106 Obchodného zákonníka zákonom č. 500/2001 Z. z., ktorá nadobudla účinnosť od 1. januára 2002, nedošlo k zániku už vzniknutých subjektívnych ručiteľských práv a povinností, keďže v zmysle § 311 ods. 1 Obchodného zákonníka ručenie zaniká iba zánikom záväzku, ktorý ručenie zabezpečuje.

V okolnostiach posudzovanej veci ústavný súd v zhode so sťažovateľkou považuje za vhodné poukázať na ňou citované právne názory (pozri časť I tohto nálezu) obsiahnuté v rozhodnutí sp. zn. PL. ÚS 25/05, podľa ktorých „časový konflikt právnych úprav je spojený v každom prípade so zásahom do princípov rovnosti a dôvery občana v právo. Posudzovanie tohto konfliktu intertemporality by sa malo riadiť hľadiskom proporcionality a malo by viesť k záveru o takom spôsobe legislatívneho riešenia časového stretu právnych úprav, ktoré by nenarušilo princíp právnej istoty ako ani princíp rovnosti, ale ich primeraným spôsobom vyvažovalo.“. Podľa názoru ústavného súdu krajský súd v danom prípade z dvoch do úvahy prichádzajúcich výkladov relevantných právnych noriem zvolil taký, ktorý nekorešponduje spravodlivému usporiadaniu vzťahov medzi účastníkmi posudzovaného súdneho konania, ktoré je základným prejavom materiálneho prístupu k ochrane ústavnosti (porovnaj IV. ÚS 1/07, IV. ÚS 75/08, I. ÚS 57/07, I. ÚS 82/07, IV. ÚS 182/07 atď.) a zároveň aj kľúčovým imperatívom pre výklad a aplikáciu právnych noriem uskutočňovaných všeobecným súdom. Ak už krajský súd zvolil druhý z možných prístupov k usporiadaniu vzťahov medzi účastníkmi konania, bolo nevyhnutné, aby svoje právne závery presvedčivým spôsobom odôvodnil, a tým preukázal aj ich ústavnú akceptovateľnosť.

Nedostatočné odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu aj vo vzťahu k druhej námietke sťažovateľky treba preto aj s ohľadom na uvedené skutočnosti považovať podľa názoru ústavného súdu za porušenie jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Súčasťou uvedených práv je totiž nepochybne aj požiadavka, aby sa príslušný všeobecný súd v konaní právne korektným spôsobom a zrozumiteľne vyrovnal nielen so skutkovými okolnosťami prípadu, ale aj s vlastnými právnymi závermi, ktoré ho viedli ku konkrétnemu rozhodnutiu. Podľa názoru ústavného súdu však postup a predmetné rozhodnutie krajského súdu uvedené atribúty nespĺňa.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto nálezu.

IV.

Podľa čl. 127 ods. 2 prvej vety ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie.

Keďže ústavný súd vyslovil, že napadnutým rozsudkom krajského súdu č. k. 2 Cob 108/2009-655 z 29. marca 2010 bolo porušené základné právo sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a tiež jej právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, bolo potrebné zrušiť tento rozsudok krajského súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a vrátiť mu vec na ďalšie konanie pre účely jej opätovného prerokovania a rozhodnutia (bod 2 výroku tohto nálezu).

V ďalšom postupe bude krajský súd viazaný právnymi názormi ústavného súdu vyslovenými najmä v III. časti tohto nálezu (§ 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde). Krajský súd bude tiež viazaný rozhodnutím o vrátení veci na ďalšie konanie, ktoré je vykonateľné jeho doručením (§ 56 ods. 7 zákona o ústavnom súde).

Ústavný súd rozhodol napokon podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v súvislosti s jej právnym zastupovaním advokátkou JUDr. V. B. v konaní pred ústavným súdom.

Sťažovateľka žiadala, aby jej bola priznaná úhrada trov konania v sume 254,88 € za dva právne úkony právnej pomoci – prípravu a prevzatie veci a podanie sťažnosti ústavnému súdu podľa § 1 ods. 3, § 11 ods. 2, § 14 ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Na tomto základe ústavný súd konštatoval, že trovy konania požadované sťažovateľkou neprekračovali sumu, ktorá sťažovateľke patrí podľa vyhlášky,

a preto ich priznal v sume ňou požadovanej, t. j. v sume 254,88 €. Priznanú sumu trov konania je krajský súd povinný uhradiť na účet advokátky JUDr. V. B., K. [§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP (bod 3 výroku tohto nálezu)].

V zmysle čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, je potrebné pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. mája 2011